

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Публічна версія

Нова концепція валютного регулювання

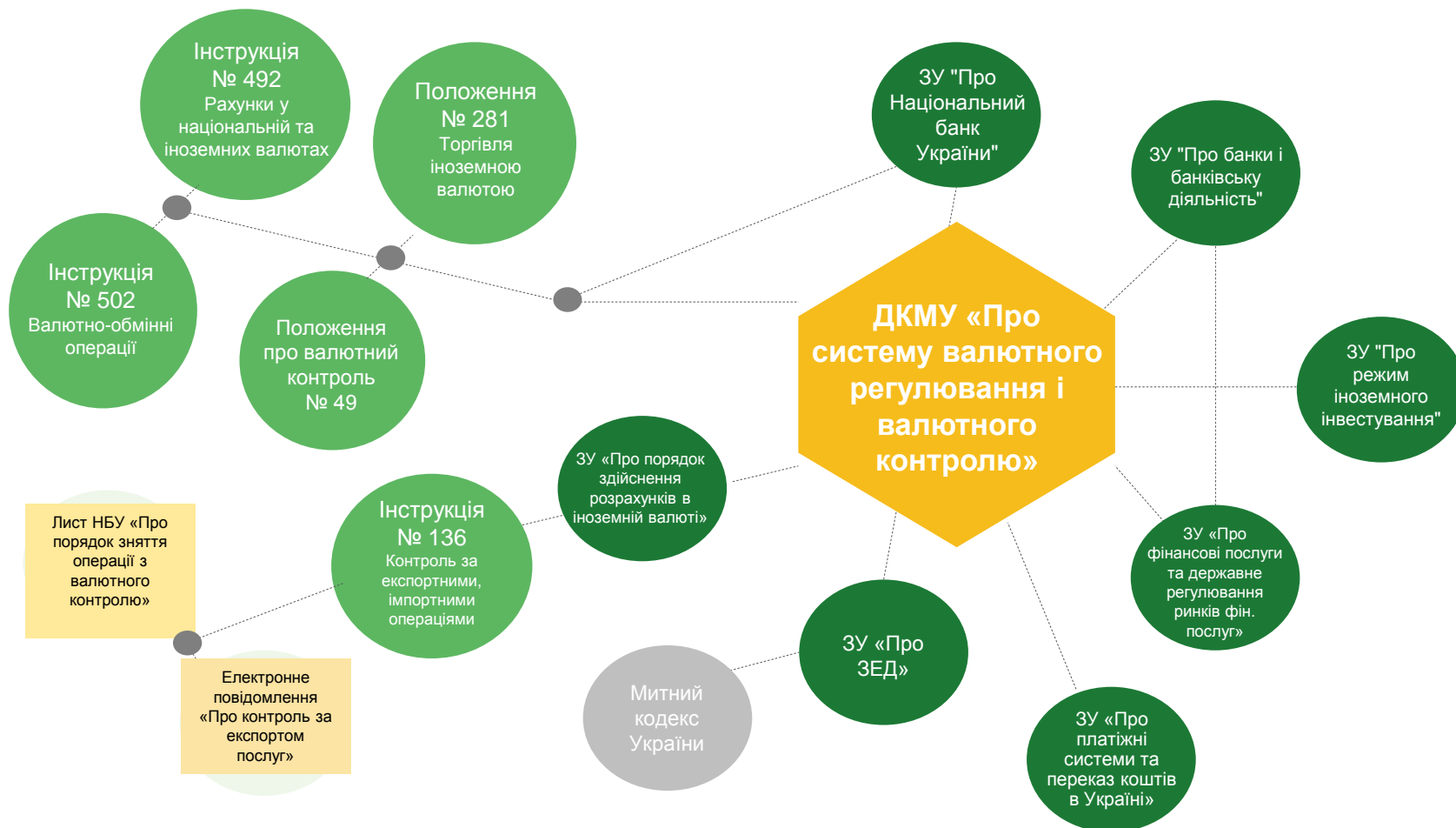
Олег Чурій
Національний банк України, Заступник Голови

Київ, 01 грудня 2016

Що маємо: стан системи валютного регулювання

- Надмірна зарегульованість, складність та необґрунтована бюрократизація системи валютного регулювання.

Діючі протягом тривалого часу (більше 20 років) недосконалі дозвільна система на проведення валютних операцій та механізм застосування заходів відповідальності за порушення валютного законодавства (108 регуляторних нормативно-правових актів).

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Куди йдемо: валютна лібералізація в контексті інтеграції до ЄС

Угода про Асоціацію між Україною та ЄС від 27.06 2014

РОЗДІЛ IV. Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею (ЗВТ)

Поточні платежі та рух капіталу (глава 7)

Стаття 145. ... Сторони повинні забезпечувати:

- i. вільний рух капіталу, пов'язаного з надходженням прямих інвестицій ...
- ii. вільний рух капіталу, пов'язаний з наданням кредитів, які стосуються торговельних операцій, або з наданням послуг...
- iii. вільний рух капіталу, пов'язаний з портфельними інвестиціями і фінансовими позиками та кредитами...

Стаття 147.

Протягом **перших 4-х років** ... Сторони вживають заходів для створення необхідних умов для подальшого поступового застосування правил Сторони ЄС про вільний рух капіталу.

До кінця 5-го року з дати набрання чинності цією Угодою Комітет з питань торгівлі розглядає вжиті заходи та визначає умови подальшої лібералізації.

Директива Ради (88/361/ЄЕС) від 24.06.1988

Стаття 1. Забороняє країнам-членам **обмеження руху капіталу** між громадянами

Стаття 3. Дозволяє країнам-членам **застосовувати захисні тимчасові заходи** у випадках «...коли короткотермінові рухи капіталу ... вносять значну напругу на ринки іноземних валют та ведуть до серйозних розладів у здійсненні грошової та валютної політик будь-якої держави-члена..»

Стаття 7. Передбачає, що рух капіталу **В або 3 третіх країн**, країни-члени намагаються організувати **так само**, як і з іншими країнами-членами.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Куди йдемо: нове валютне законодавство України

Підготовка нового валютного законодавства здійснюється за підтримки Єврокомісії в рамках проекту **EU-FINSTAR**.

Проект нового **ЗУ «Про іноземну валюту»** за планом-графіком робіт буде представлений в **2-му кварталі 2017р.**

ГОЛОВНІ ЦІЛІ ЗМІН В ЗАКОНОДАВСТВІ:

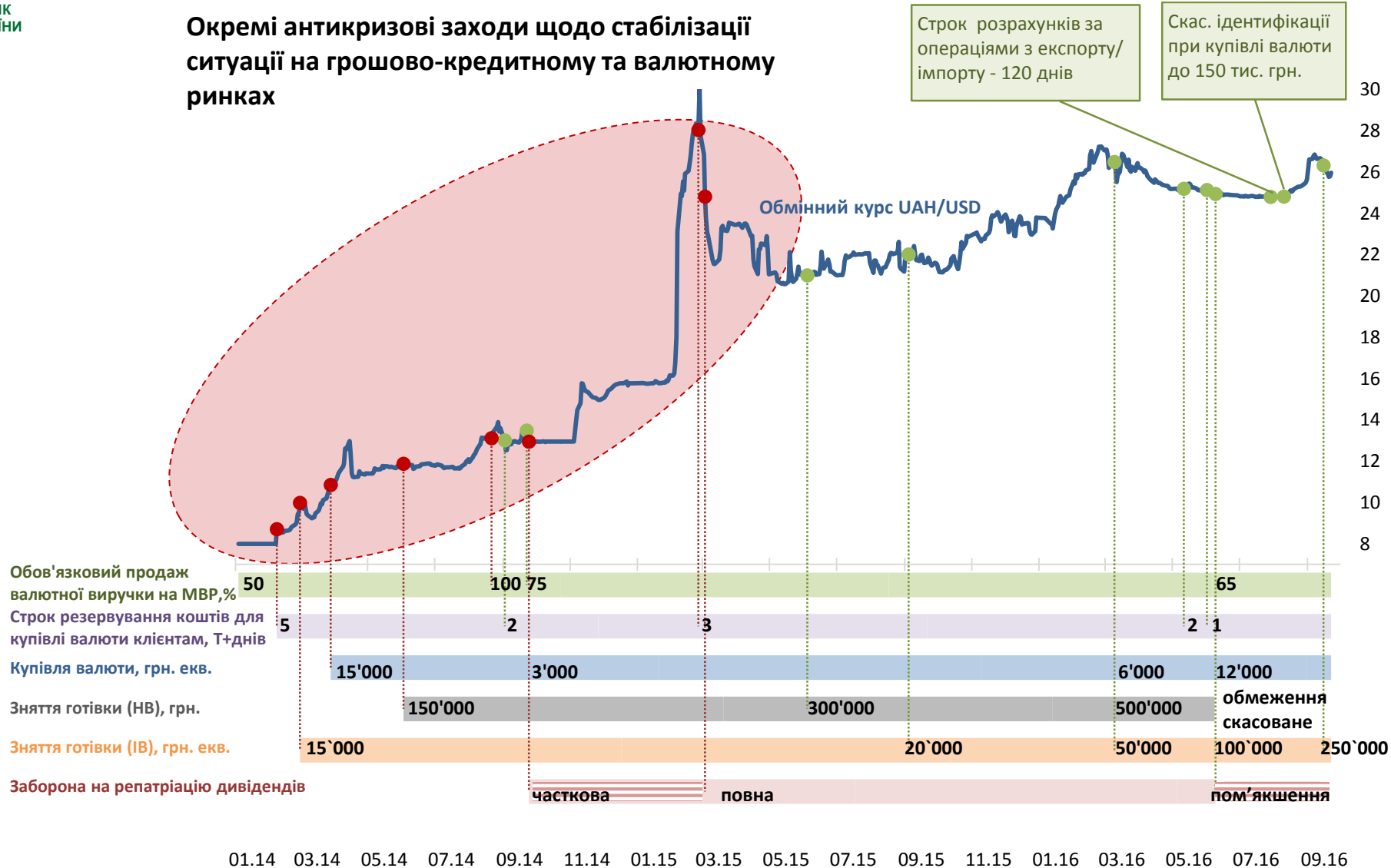
- ✓ Прозорість, спрощеність та зрозумілість валютного регулювання;
- ✓ Виведення обмежень та регуляцій на підзаконний рівень – можливість для НБУ оперативно застосовувати інструментарій відповідно до стану платіжного балансу та кон'юнктури ринку;
- ✓ Чіткий розподіл повноважень центральних органів влади в законодавстві України;
- ✓ Усунення невідповідності (протирич) в законодавстві;
- ✓ Відповідність норм законодавства сучасним реаліям;

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Що маємо: антикризові обмеження стабілізували ситуацію

Окремі антикризові заходи щодо стабілізації ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках

Запровадження антикризових адміністративних обмежень було потрібне, щоб купити час для проведення системних реформ і структурних змін в економіці

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Пріоритети валютної лібералізації

Напрямок

Притік чи відтік?

- В пріоритеті притік ПІІ та відтік ПІІ, які сприятимуть експорту;
- Взаємозалежність (лібералізація відтоку зазвичай є необхідною для приваблення притоку);

Горизонт

Короткострокові чи довгострокові інвестиції?

- В пріоритеті довгострокові інвестиції - вони можуть бути простішими для управління/регулювання;
- Короткострокові інвестиції можуть бути більш волатильними, а тому є більш ризикованими;

Резидентність

Іноземні чи внутрішні інвестиції?

- Слід уникати дискримінації;
- Можлива незначна перевага задля стимулювання бажаних потоків капіталу

Тип

Прямі чи портфельні інвестиції?

- В пріоритеті ПІІ - більш стабільні, менш схильні до повернення, приносять нові технології/досвід/маркетинг;
- Серед портфельних перевага надається акціям - спільний ризик та додаткові вигоди;
- Натомість боргові потоки збільшують леверидж, генерують майбутні відтоки

Сектор

1. Банки і юридичні особи
2. Фізичні особи.

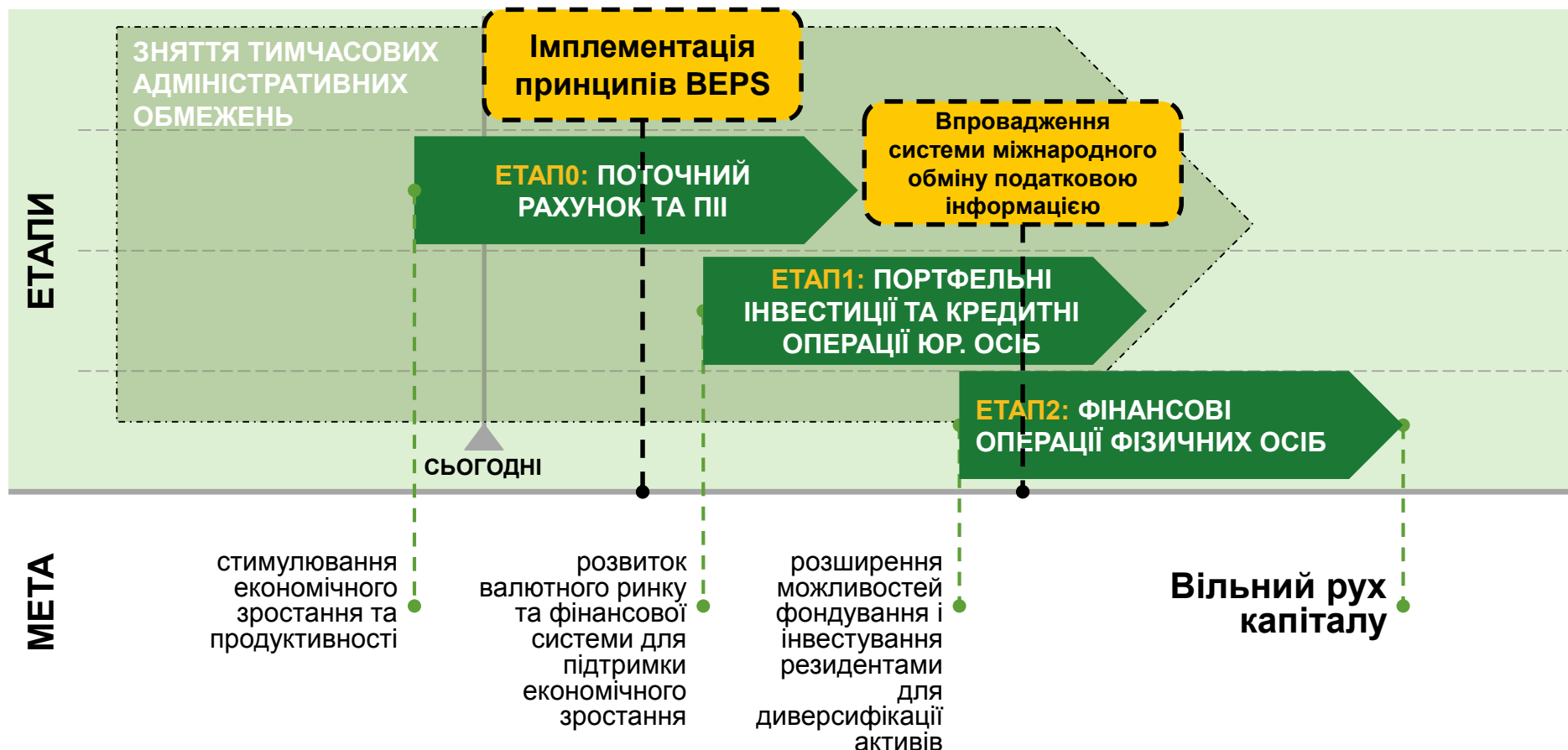

Такі пріоритети забезпечать успішне впровадження нового валютного регулювання без спричинення кризових явищ на валютному ринку та в економіці країни в цілому

Як ми йдемо: дорожня карта валютної лібералізації

Наявність необхідності макроекономічних передумов

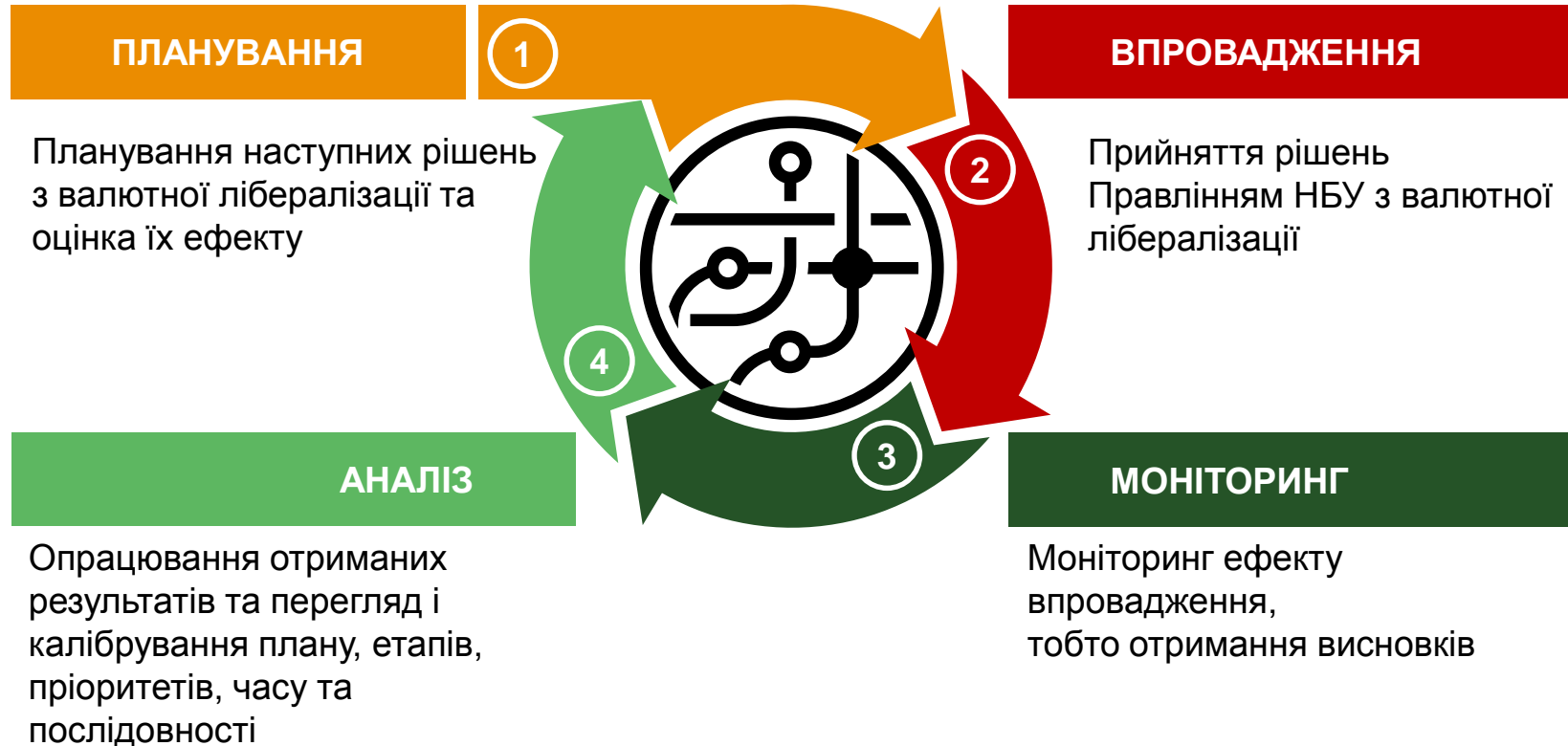

! Перехід до наступного етапу валютної лібералізації відбудеться за умови впровадження рекомендацій ОЕСР з протидії BEPS та єдиного стандарту автоматичного обміну фінансовою інформацією

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Як ми йдемо: механізм прийняття нових рішень

Переваги такого процесу :

- Можливість врахувати ефект від попередніх рішень з лібералізації;
- Можливість адаптувати наступні рішення до умов, що змінилися.

Лібералізацію розпочато з послаблення тимчасових антикризових обмежень

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Лібералізація прямих іноземних інвестицій:

Репатріація дивідендів, нарахованих іноземним інвесторам за 2014-2015 роки

✓ Дозволено (за графіком)

Обов'язковий продаж валюти, що надходить для здійснення іноземних інвестицій

✓ Скасовано

Лібералізація операцій за поточним рахунком:

Обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті

75% » 65%

Граничний строк для розрахунків за операціями експорту та імпорту товарів

90 днів » 120 днів

Строк резервування гривні для купівлі іноземної валюти

3 дні » 1 день

Дебюрократизація:

Переклад SWIFT повідомлень та документів, викладених іноземною або українською мовами

✓ Скасовано

Операції з валютою для клієнтів на підставі як оригіналів документів, так і їх копій - в паперовій, або в електронній формі

✓ Дозволено

Надання акту цінової експертизи Держзовнішінформ для оплати імпорту послуг

✓ Скасовано

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

На етапі 0 проводиться лібералізація операцій із поточним рахунком та ПІІ

ПЕРЕДУМОВИ

ВІДСУТНІСТЬ
КРИЗОВИХ
ЯВИЩ

- ✓ Відносно стійка макроекономічна ситуація (низька інфляція, фіскальна дисципліна, економічне зростання);
- ✓ Відсутність суттєвих розривів у платіжному балансі;
- ✓ Ефективна монетарна політика (адекватний монетарний якір);
- ✓ Стабілізація фінансової системи;
- ✓ Діюча програма з МВФ;

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ	Граничний термін по експ.-імп. контрактам	120 днів	Поступове збільшення до скасування разом з Декретом
	Обов'язковий продаж експортної виручки	65%	Поступове скасування
	Макс. розмір передоплати за імп. контрактом	\$1 млн	Поступове скасування
	Репатріація виручки від припинення участі, зменшення частки в капіталі тощо;	-	Поступове скасування
	ПІІ за кордон	Ліцензування	Спрощене отримання для ПІІ на підтримку експорту українських товарів
ФІЗИЧНІ ОСОБИ	Купівля готівкової валюти	12 тис. грн / день	Поступове скасування
	Ліміт зняття готівки з валютного рахунку	250 тис. грн / день	Поступове скасування

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

На етапі 1 – лібералізація здійснення портфельних інвестицій та кредитних операцій юридичних осіб

ПЕРЕДУМОВИ

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ

- ✓ Стабільна макроекономічна ситуація (стійке економічне зростання, низька та стабільна інфляція, стійка зовнішня позиція);
- ✓ Стабільна фінансова система;
- ✓ Ефективна система макро- та мікропруденційного регулювання та нагляду;
- ✓ Управління ризиками в приватному секторі;
- ✓ Інтеграція українського фінансового ринку до європейської інфраструктури ринку капіталу;
- ✓ Захист прав інвесторів (судова реформа);
- ✓ Діюча програма з МВФ;
- ✓ Запровадження рекомендацій ОЕСР із протидії BEPS;

БАНКИ	Щоденна нетто-купівля іноземної валюти	0,1% від РК	➔	Поступове скасування
	Проведення операцій FWD	Лише за рахунок СПОТ		Без прив'язки до зобов'язань
	Хеджування запозичень в іноземній валюті	Заборонено		Без обмежень
	Ліміт загальної відкритої валютної позиції в ін. валюті	1% - довга, 10% - коротка		Рівень для достатньої ліквідності ринку
ЮРИДИЧНІ ОСОБИ	Дострокове погашення кредитів від нерезидентів	Заборонено	➔	Без обмежень
	Максимальна процентна ставка за зовнішніми запозиченнями	~ 11%		Регулювання макс. процентної ставки (макропруденційний інструмент);
	Кошти, отримані від нерезидента	Резервування		Регулювання норми резервування (макропруденційний інструмент)
	Купівля/виведення коштів від продажу акцій та недерж. облигацій;	Заборонено /обмежено		Вільне виведення коштів від продажу акцій та недержавних облигацій

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

На етапі 2 - лібералізація фінансових операцій фізичних осіб

ПЕРЕДУМОВИ

СТІЙКИЙ
РОЗВИТОК
ЕКОНОМІКИ

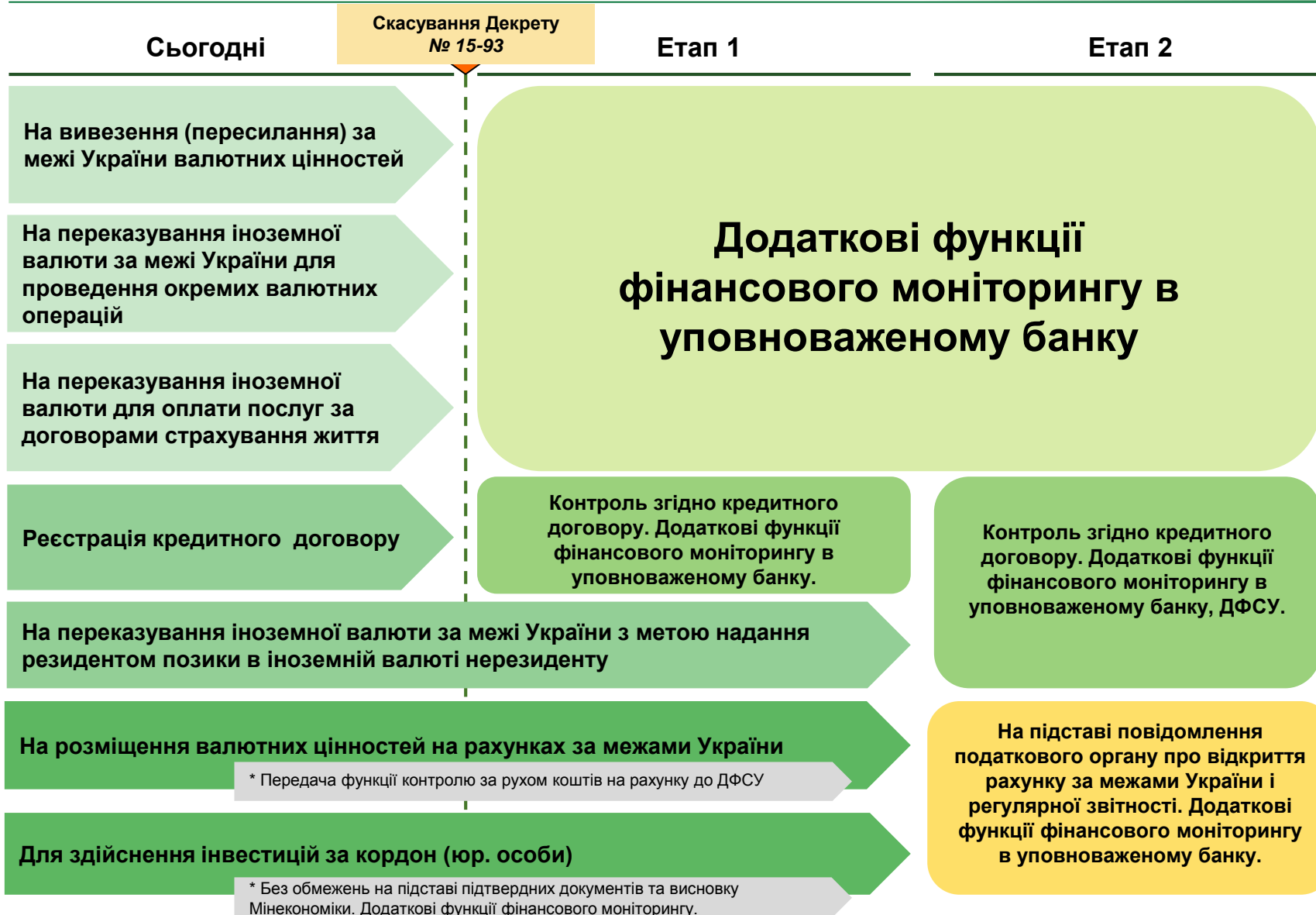
- Фіскальна стійкість та прийнятний рівень держборгу;
- Тривала історія макроекономічної стабільності (включаючи низьку та стабільну інфляцію);
- Інвестиційний рейтинг;
- Повне впровадження та функціонування системи автоматичного обміну фінансовою інформацією;

<p>ФІЗИЧНІ ОСОБИ</p>	<p>Інвестиції за кордон (у ЦП, нерухомість тощо)</p>	<p>Ліцензування операцій резидентів щодо інвестування закордон</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Поступове скасування ліцензування інвестування за кордон: <ul style="list-style-type: none"> - Спочатку за рахунок власної валюти, потім - за рахунок купленої на ринку; - Спочатку купівля акцій лише через брокера, потім купівля акцій в межах встановленого ліміту, потім - купівля акцій лише на визнаних біржах; • Система звітності/повідомлювальний принцип; • Декларування перед фіскальними органами.
<p>БАНКИ</p>	<p>Короткострокові кредити/депозити (outflow)</p> <p>Інвестиційний депозит (inflow)</p>	<p>Ліцензування операцій</p> <p>не менше 1 року</p>	<p>Ліцензії на інвестиції за кордон та на перерахування коштів за кордон на проміжному етапі із подальшим їх повним скасуванням</p> <p>Макропруденційні інструменти (норма резервування, макс. ставка, мінімальний holding period тощо)</p>
<p>ЮРИДИЧНІ ОСОБИ</p>	<p>Купівля/переказ за кордон валюти за інд. ліцензією для юр. особи</p>	<p>\$50 тис. на місяць</p>	<p>Наявність ліцензій на інвестиції за кордон та на перерахування коштів за кордон на проміжному етапі із подальшим їх повним скасуванням;</p>

НАЦІОНАЛЬНИЙ
БАНК
УКРАЇНИ

Скасування індивідуальних ліцензій відбуватиметься поетапно

* Передача функції контролю за рухом коштів на рахунку до ДФСУ

* Без обмежень на підставі підтвердних документів та висновку Мінекономіки. Додаткові функції фінансового моніторингу.

Імплементация основних кроків протидії BEPS дозволить перейти від дозвільної (ліцензійної) системи валютного контролю до повідомної процедури при здійсненні валютних операцій